

Số: 03/2025/QĐST-DS

Phú Thọ, ngày 12 tháng 9 năm 2025

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 1- PHÚ THỌ

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

- *Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp:* Bà Nguyễn Cẩm Vân
- *Thư ký phiên họp:* Ông Vũ Đức Minh - Thư ký Tòa án, Tòa án nhân dân khu vực 1 - Phú Thọ.
- *Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 1- Phú Thọ tham gia phiên họp:* Ông Đặng Trần Thành - Kiểm sát viên.

Ngày 12 tháng 9 năm 2025 tại Tòa án nhân dân khu vực 1 - Phú Thọ mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 103/2025/TLST-DS ngày 17/6/2025 về “Yêu cầu tuyên bố người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi” theo Quyết định mở phiên họp số: 01/2025/QĐST-DS ngày 18/8/2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Bà Nguyễn Thị N, sinh năm 1961

Địa chỉ: Khu 11, xã Kim Đức, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ (nay là phường Vân Phú, tỉnh Phú Thọ)

Người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan:

Anh Đào Văn L, sinh năm 1987; địa chỉ: Khu 11, xã Kim Đức, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ (nay là phường Vân Phú, tỉnh Phú Thọ)

(Bà Năm có đơn đề nghị giải quyết vắng mặt).

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

* *Tại đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự của bà Nguyễn Thị N, bà Năm trình bày:*

Bà là mẹ đẻ của anh Đào Văn L, tình trạng thực tế của anh Đào Văn L con trai bà: Sức khỏe không bình thường, có những biểu hiện, hành động không bình thường, không tự chủ được mọi lời nói, hành vi, tất cả những sự việc trên xảy ra trong cuộc sống con trai bà đều không biết, không nhận thức được và cũng không có khả năng lao động. Tình trạng của anh Lâm đã kéo dài suốt 15 năm qua và phải sống dựa dẫm vào bố mẹ.

Hiện tại anh Lâm không tự phục vụ được bản thân mà sống phụ thuộc vào bố mẹ, không tự tham gia các giao dịch dân sự được nên bà đề nghị Tòa án xem xét tuyên bố anh Lâm có khó khăn về nhận thức và làm chủ hành vi và chỉ định bà là người giám hộ cho anh Lâm theo quy định của pháp luật. Sự việc anh Lâm

tình trạng bệnh như vậy hàng xóm xung quanh, chính quyền địa phương đều đã nắm được.

Bà Năm có đơn đề nghị Tòa án trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với anh Lâm để có căn cứ tuyên bố anh Lâm là người có khó khăn về nhận thức và làm chủ hành vi. Tòa án ra Quyết định trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với anh Lâm để xác định tình trạng tâm thần của anh Lâm và đã có kết luận Anh Lâm là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

* Ông Nguyễn Văn Tám, bà Lê Thị Sách là những người hàng xóm của anh Đào Văn L đều xác nhận: Anh Đào Văn L từ khi sinh ra đã bị tâm thần, không làm chủ được nhận thức và hành vi, hành động của bản thân, thường xuyên nói linh tinh và không hiểu người khác nói gì.

* Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 1, Phú Thọ phát biểu: Về trình tự, thủ tục tố tụng đã thực hiện đúng quy định của pháp luật. Về nội dung: đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của bà Nguyễn Thị N về việc yêu cầu tuyên bố anh Đào Văn L là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi; Chỉ định bà Nguyễn Thị N là người giám hộ cho anh Lâm, bà Năm thực hiện quyền, nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định của pháp luật; bà Năm là người cao tuổi và có đơn xin miễn án phí nên không phải chịu lệ phí.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát khu vực 1, Phú Thọ tại phiên họp, Tòa án nhân dân khu vực 1- Phú Thọ nhận định:

[1]. Về thủ tục tố tụng:

Yêu cầu tuyên bố người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án quy định tại khoản 1 Điều 27 Bộ luật tố tụng dân sự.

Người bị yêu cầu tuyên bố có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là anh Đào Văn L, sinh năm 1987, địa chỉ: Khu 11, xã Kim Đức, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ (nay là phường Vân Phú, tỉnh Phú Thọ) nên căn cứ điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật tố tụng dân sự thì Tòa án nhân dân khu vực 1, tỉnh Phú Thọ thụ lý, giải quyết là đúng thẩm quyền.

[2]. Về nội dung:

- Đối với yêu cầu tuyên bố người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi, tại các tài liệu chứng cứ đều thể hiện bà Nguyễn Thị N là mẹ đẻ của anh Đào Văn L.

Các tài liệu chứng cứ do bà Năm cung cấp từ trưởng khu dân cư, hàng xóm xung quanh đều xác nhận sức khỏe anh Lâm không bình thường, có những biểu hiện, hành động không bình thường, không tự chủ được mọi lời nói, hành vi, tất cả những sự việc trên xảy ra trong cuộc sống anh Lâm đều không biết, không

nhận thức được và cũng không có khả năng lao động. Tình trạng của anh Lâm đã kéo dài suốt 15 năm qua và phải sống dựa dẫm vào bố mẹ là bà Năm.

Tòa án đã ra quyết định trưng cầu giám định sức khỏe tâm thần đối với anh Lâm.

Tại Kết luận giám định số: 45/2025/SKTT ngày 18/8/2025 của Trung tâm giám định pháp y tâm thần khu vực miền núi phía Bắc đối với anh Đào Văn L, sinh năm 1987, kết luận: Anh Lâm là người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

“Anh Đào Văn L có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi”.

Tại khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự quy định: *"Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự, thì theo yêu cầu của người này, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan...trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền và nghĩa vụ của người đó".*

Như vậy, yêu cầu của bà Năm về việc yêu cầu tuyên bố anh Lâm có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là có căn cứ chấp nhận.

- Đối với việc chỉ định người giám hộ; xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ: Căn cứ khoản 2 Điều 46, Điều 49, Điều 53 của Bộ luật Dân sự thì bà Năm là mẹ đẻ của anh Lâm đủ điều kiện làm người giám hộ cho anh Lâm, anh Lâm cũng không có vợ và con, nên Tòa án chỉ định người giám hộ cho anh Lâm là bà Nguyễn Thị N là phù hợp; cần xác định quyền, nghĩa vụ của bà Năm trong quá trình giám hộ cho anh Lâm theo quy định tại Điều 57, Điều 58 của Bộ luật dân sự.

[3]. Về lệ phí: Bà Nguyễn Thị N là người yêu cầu giải quyết việc dân sự nên phải chịu lệ phí giải quyết việc dân sự theo quy định của pháp luật; bà Năm là người trên 60 tuổi, đã có đơn xin miễn lệ phí nên được miễn lệ phí theo quy định của pháp luật.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ Điều 23, Điều 46, điểm d khoản 1 Điều 47, Điều 48, Điều 49, Điều 54, Điều 57, Điều 58, Điều 59 Bộ luật Dân sự; khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39; khoản 1 Điều 149, Điều 371, Điều 372, Điều 376, Điều 378 Bộ luật Tố tụng dân sự và khoản 1 Điều 37 của Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu của bà Nguyễn Thị N.

1.1. Tuyên bố: Anh Đào Văn L, sinh năm 1987; Địa chỉ: Xã Kim Đức, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ (nay là phường Vân Phú, tỉnh Phú Thọ) là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

1.2. Về giám hộ: Chỉ định bà Nguyễn Thị N, địa chỉ: Khu 11, Xã Kim Đức, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ (nay là phường Vân Phú, tỉnh Phú Thọ)

Người giám hộ có nghĩa vụ:

- Chăm sóc, đảm bảo việc điều trị bệnh cho người được giám hộ;
- Đại diện cho người giám hộ trong các giao dịch dân sự;
- Quản lý tài sản của người được giám hộ;
- Bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

Người giám hộ có quyền: Đại diện cho người được giám hộ trong việc xác lập, thực hiện giao dịch dân sự và thực hiện các quyền khác theo quy định của pháp luật nhằm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

2. Về lệ phí: Miễn lệ phí cho bà Nguyễn Thị N

3. Người yêu cầu, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vắng mặt có quyền kháng cáo trong hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc quyết định được niêm yết. Viện kiểm sát nhân dân khu vực 1- Phú Thọ có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Phú Thọ có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày ra quyết định.

Nơi nhận:

- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- VKSND khu vực 1;
- Thi hành án dân sự tỉnh Phú Thọ;
- Lưu HS.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Nguyễn Cẩm Vân